

Элективті пәндер каталогы

1. Неврология, психиатрия, реабилитология және нейрохирургия кафедрасы
2. Резидентура
3. Оқу бағдарламасы: «Психиатрия (ересек, балалар)»
4. 2 курс
5. Пән: «Сексопатология»
6. Кредит саны: 4 кредита
7. Пән мақсаты: сексология және сексопатология негіздерінде жалпы мәдени және кәсіби құзыреттілік жүйесі бар "Психиатрия" мамандығы бойынша білікті резидент-дәрігерді даярлау.

8. Пән мазмұны: ҚР халқына сексопатологиялық көмек көрсетуді ұйымдастыру принциптері, құқықтық негіздері. Адамның жыныстық функциясының қалыпты және патологиялық психофизиологиясының мәселелері. Жыныстық бұзылулардың этиологиясы мен патогенезі, клиникалық белгілері мен синдромдары, дәлелді медицинаға негізделген бұзылуларды емдеу. Жыныстық бұзылуларды сот-медициналық сараптау мәселелері.

9. Міндеті:

- Резиденттерде өзінің кәсіби міндеттерін сәтті шеше алатын психиатр-дәрігердің кәсіби құзыреттілігін қалыптастыратын сексология мен сексопатологиядағы медициналық білімнің қажетті деңгейін қалыптастыру;
- клиникалық ойлауы бар, сексология және сексопатология негіздеріне жақсы бағдарланған психиатр-дәрігердің кәсіби дайындығын қалыптастыру және жетілдіру;
- пациенттердің өмірінің барлық жас кезеңдерінде өмір мен денсаулықты сақтауға бағытталған сексология және сексопатология бойынша білімдерін ескере отырып, әсерлерді қоса алғанда, дербес кәсіби емдеу-диагностикалық қызметке, медициналық көмектің толық көлемінде көрсетуге дайын психиатр-дәрігерді даярлау;
- психиатр-дәрігерге сексология және сексопатология мәселелерін еркін бағдарлауға мүмкіндік беретін жалпы және арнайы білім, дағдылар жүйесін қалыптастыру және жетілдіру;
- пропедевтикалық, зертханалық, аспаптық және өзге де зерттеу әдістерін меңгеру негізінде
  - пациенттердің аурулары мен патологиялық жай-күйін диагностикалау;
- мамандандырылған медициналық көмек көрсету.

10. Пәнді таңдаудың негіздемесі:

Сексопатология (секс + грек. pathos-сезім, тәжірибе, азап, ауру + logos — оқыту, ғылым) — бұл жыныстық бұзылуларды зерттейтін және оларды диагностикалау, емдеу және алдын алу әдістерін дамытатын клиникалық медицина саласы. Сексопатология жыныстардың арақатынасы мен дифференциациясының заңдылықтарын, жыныстық сфера мен сексуалдылықтың анатомиялық-физиологиялық негіздерін, жыныстық құмарлықтың нормасы мен патологиясының арақатынасын, жыныстық қажеттіліктің жөнелтілуі мен өзара қанағаттануын, сондай-ақ жыныстық функцияның бұзылуымен бірге жүретін нақты ауруларды, науқастың жеке басының ерекше психосексуалдық ерекшеліктерін ескере отырып, диагностикалық және емдік-оңалту әдістерін зерттейді.

Жыныстық бұзылулар олардың көріністері мен себептері бойынша өте алуан түрлі. Жыныстық функциялардың бастапқы бұзылыстарынан басқа, бұл бұзылулар көбінесе көптеген аурулардың көріністерінің бірі болып табылады – урологиялық, эндокриндік, неврологиялық немесе психикалық. Жыныстық бұзылулар-депрессиялық жағдайлардың

типтік көрінісі. Депрессиядағы жыныстық бұзылулар жыныстық құмарлық пен потенциалдың төмендеуімен, жыныстық қатынастың төмендеуімен, оргазмның жоғалуымен сипатталады. Жыныстық қатынастың өзі көбінесе жағымсыз эмоционалды бояумен бірге жүреді және депрессиялық тәжірибені күшейтеді. Депрессиядағы жыныстық функциялардың бұзылуы толығымен қайтымды және дұрыс емделсе, олар әдетте жағдайдың жақсаруымен қатар қалпына келеді.

Депрессияға, көңіл-күйдің жоғарылауына қарама-қарсы сипатталатын маниакальды жағдайларда жыныстық қатынастың жоғарылауы байқалады, бұл көбінесе күлкілі жыныстық әрекеттермен бірге жүреді. Маниямен ауыратын науқастарда жыныстық қатынастың жоғарылауы, мысалы, кездейсоқ жыныстық қатынасқа, бөтен адамдардың қатысуымен жалаңаш болуға, ашық мастурбацияға әкеледі. Маниямен ауыратын науқастар, әдетте, олардың жағдайына сын көзбен қарамайды және тек туыстарының талабы бойынша дәрігерге жүгінеді. Шизофренияда жыныстық бұзылулар өте алуан түрлі және аурудың көріністерінің ерекшеліктеріне байланысты. Жыныстық құмарлықтың төмендеуі және жыныстық әлсіздік, сондай-ақ жыныстық құмарлықтың жоғарылауы көбінесе жыныстық сипаттағы импульсивті әрекеттермен болуы мүмкін. Шизофрениямен ауыратын науқастардағы жыныстық тәжірибе көбінесе сандырақ тақырыптарының бірі болып табылады және мінез-құлықтың бұзылуын анықтайды. Шизофрениямен ауыратын науқастар әдетте жыныстық тәжірибені басқалардан жасырады және оларды тек сенімділікпен әңгімелесу кезінде дәрігермен бөлісе алады.

Жыныстық бұзылулар невротикалық бұзылуларға да тән. Сонымен қатар, жыныстық бұзылулар көбінесе невроздың пайда болуына ықпал ететін фактор ретінде әрекет етеді, ал өсіп келе жатқан невротикалық бұзылулар жыныстық функциялардың патологиясын күшейтеді. Науқастардағы жыныстық бұзылуларды емдеу оңай шаруа емес және психиатр, секс-терапевт және психотерапевттің бірлескен әрекеттерін қажет етеді.

11. Оқыту нәтижелері

Білімі (когнитивті сфера)	Дағдылары (психомоторлы сфера)	Тұлғалық и кәсіптік компетенциялар (қатынас)
Дәрігер-сексологтың қызметін реттейтін нормативтік-құқықтық құжаттарды біледі; Сексопатологиядағы негізгі аурулардың қазіргі жіктелуін және дифференциалды диагностикасын біледі; Жыныстық дисфункциясы бар науқастарды диагностикалау және тексеру әдістерін біледі; жыныстық қатынастың психоәлеуметтік аспектілері;	Науқасты сексологиялық тексеруден өткізуді біледі; Жыныстық функцияның бұзылуының алдын алуды жүзеге асыра алады; Негізгі сексологиялық бұзылуларды диагностикалауды біледі; Жыныстық бұзылыстарды психокоррекциялауды және психотерапияны жүргізе алады; Жыныстық функцияның бұзылуын дәрі дәрмекпен емдеуді біледі; Сексуалды ауытқумен науқастарды емдеуде дәрілік емес терапия әдістерін қолдана алады	Сексологиялық бейіндегі науқаспен эмпатикалық байланыс орната алады; оның туыстары, әріптестері және басқа жұмысшылар. Кәсіби, жеке және корпоративтік байланыстарды орнатуда білімді қолданады. Деонтология және бағыну принциптерін сақтай отырып, студенттермен, оқытушылармен, пациенттермен қарым-қатынас жасаудың кәсіби дағдыларын жетілдіруге тырысады.
Жыныстық рөлдік мінез-құлықтың бұзылуын біледі; жыныстық функцияның бастапқы бұзылыстары;		

<p>психикалық бұзылуларға байланысты жыныстық дисфункциялар; сوماتикалық ауруларға байланысты жыныстық дисфункциялар; медициналық-сексологиялық кеңес берудің психологиялық және моральдық-этикалық мәселелері; Терапияның, психокоррекцияның және психотерапияның заманауи әдістерін біледі.</p>		
---	--	--

12. Пререквизиттері: анатомия, пат.анатомия, физиология, пат.физиология, психология, коммуникативті дағдылары.

13. Постреквизиттері: психиатрия, психотерапия, реабилитация, урология, гинекология, эндокринология.

14. Әдебиеттері

Негізгі :

1. Психиатрия: национальное руководство / Рос. о-во психиатров/ под ред. Т. Б. Дмитриева [и др.] М.: "ГЭОТАР-Медиа", 2014. - 1000 с.
2. Сексология. Сексопатология. Основные вопросы реабилитации: руководство/ Житловский В.Е. М. : Литтерра, 2007.
3. Психиатрия и медицинская психология: учебник/ Н.Н. Иванец, Ю.Г. Тюльпин, М.А. Кинкулькина - М.: "ГЭОТАР-Медиа", 2014. - 896 с
4. Психотерапия семейно-сексуальных дисгармоний/ Кратохвил С. - М.: Медицина, 1991 З. Сексопатология/ Васильченко Г.С. - М.: Медицина, 1990
5. Нейронауки. Курс лекций по невропатологии, нейропсихологии, психопатологии, сексологии/ Николаенко Н.Н. - Ростов н/Д. : "Феникс", 2013.

Қосымша:

1. Токарь О. В. Основы сексологии [Электронный ресурс] / О. В. Токарь. – 2-е изд. – Москва: ФЛИНТА, 2014. - URL : [ttp://marc.rsmu.ru:8020/marcweb2/Default.asp](http://marc.rsmu.ru:8020/marcweb2/Default.asp).
2. Психиатрия : учеб. для студентов мед. вузов / М. В. Коркина, Н. Д. Лакосина, А. Е. Личко, И. И. Сергеев. - 4-е изд. - Москва : МЕДпресс-информ, 2008. - 566 с.
3. Обухов, С. Г. Психиатрия : учеб. пособие / С. Г. Обухов ; под ред. Ю. А. Александровского. - М. : ГЭОТАР-Медиа, 2007. - 346 с.
4. Хритинин, Д. Ф. Лекции по психиатрии [Текст] : [учеб. пособие для мед. вузов]. - Москва : Медицина, 2011. - 159 с.
5. Цыганков, Б. Д. Психиатрия [Текст] : учеб. для вузов / Б. Д. Цыганков, С. А. Овсянников. - 2-е изд., перераб. и доп. - М. : ГЭОТАР-Медиа, 2009. - 381 с.
6. Цыганков, Б. Д. Психиатрия [Электронный ресурс] : [учеб. для высш. проф. образования] / Б. Д. Цыганков, С. А. Овсянников. – Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2012. – 496 с.

7. Николаенко, Н. Н. Нейронауки [Электронный ресурс] : курс лекций по невропатологии, нейропсихологии, психопатологии, сексологии / Н. Н. Николаенко. – Ростов-н/Д : Феникс, 2013. – 288 с.
8. Урология [Электронный ресурс] : [учеб. для высш. проф. Образования] / [Н. А. Лопаткин, А. А. Камалов, О. И. Аполихин и др.] ; под ред. Н. А. Лопаткина. – 7-е изд., перераб. и доп. – Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2012. – 860 с.

1. Неврология, психиатрия, реабилитология және нейрохирургия кафедрасы

2. Резидентура

3. Оқу бағдарламасы: «Психиатрия (ересек, балалар)»

4. 2 курс

5. Пән: «Суицидология»

6. Кредит саны: 4 кредита

7. Пән мақсаты: психиатр-дәрігер мамандығы бойынша дәрігерлерді даярлау және психикалық және соматикалық патологиясы бар пациенттерде психодинамикалық құбылыстарды анықтау және біліктілігін қалыптастыру, психикалық құрылымдардың даму деңгейін бағалау және негізгі жанжалды анықтау үшін бастапқы психодинамикалық сұхбат жүргізу дағдыларын меңгеру.

8. Пән мазмұны: Суицидтік мінез-құлықтың әлеуметтік және психологиялық себептері. Суицидтердің мінез-құлқының ерекшеліктері. Суицидтік қауіп факторлары. Суицидтік мінез-құлыққа бейім жеке психологиялық ерекшеліктер. Суицидтік мінез-құлқы бар науқастардағы психикалық бұзылулардың клиникалық сипаттамасы. Соматикалық аурулардағы суицидтік мінез-құлқының қауіп факторлары. Суицидтік мінез-құлқының жас ерекшеліктері. Суицидологиядағы Психотерапия және психокоррекция. Суицидтер мен олардың отбасы мүшелеріне дағдарыстық көмек көрсету принциптері.

9. Міндеті:

- суицидтік мінез-құлқы бар пациенттерге білікті дәрігерлік медициналық көмек көрсету үшін негізгі медициналық емдеу-диагностикалық және профилактикалық іс-шаралар дағдыларын бекіту;
- суицидтік мінез-құлқы бар пациенттерді зерттеудің заманауи және зертханалық-аспаптық әдістерін түсіндіруде резиденттердің білімін жетілдіру;
- белгілі бір науқасты емдеуде жеке көзқарасты қамтамасыз ету үшін білім мен дағдыларды интеграциялау дағдыларын дамыту; терапияның ұтымдылығын талдау және дәлелді медицина принциптері негізінде кәсіби шешімдер қабылдауға үйрету;
- адам мен отбасының салауатты өмір салтын қалыптастыру принциптері мен әдістері туралы білімді жетілдіру.

10. Пәнді таңдаудың негіздемесі:

Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымының бағалауы бойынша әлемде жыл сайын 1 миллионға жуық адам өз-өзіне қол жұмсайды, суицидтік әрекеттерді 10 миллионнан 20 миллионға дейін адам жасайды. Соңғы 60 жылда әлемде суицид деңгейі 60% - ға өсті. ДДҰ болжамы: алдағы жылдары суицид деңгейі төмендеп қана қоймай, айтарлықтай артады (әсіресе жастар арасында). Өз-өзіне қол жұмсау кісі өлтіруден 2 есе көп, олар барлық қарулы қақтығыстарға қарағанда көп адамды өлтіреді.

Бірқатар авторлардың пікірінше, суицид адамның дезадаптациясының соңғы дәрежесіне жатады. Өз-өзіне қол жұмсаудың жеке трагедиясы бола отырып, отбасындағы суицид фактісі жақын маңдағы адамдарға, қайтыс болған адамның туыстарына теріс әсер етеді, сонымен қатар терең әлеуметтік және экономикалық салдары бар. Бұл суицидтік мінез-құлқының әртүрлі аспектілерін терең талдаусыз мүмкін емес барлық деңгейлерде психопрофилактикалық шаралар кешенін әзірлеудің маңыздылығын анықтайды. Ресми

статистика бұл құбылыстың популяцияда таралу көрсеткіштерімен және жыныстық-жас құрамымен шектеледі. Қоғамға арналған ақпаратты негізінен бұқаралық ақпарат құралдары ұсынады және әдетте оқиғалық сипатқа ие, көбінесе психикалық денсаулық саласындағы мамандарда да проблема туралы бұрмаланған идеяларды қалыптастырады.

"Суицидология" пәнін оқи отырып, резидент суицидтік мінез-құлықтың әлеуметтік және психологиялық себептері, суицидтік мінез-құлықтың ерекшеліктері туралы түсінік алады. Суицидтің алдын алу әдістеріне, алғашқы және қайталама профилактикасына, суицидтер мен олардың отбасы мүшелерін ерте және кеш оңалтуға, стационарларда, амбулаториялық жағдайларда жіберілетін тактикалық және емдік қателіктерге көп көңіл бөлінді.

10. Оқыту нәтижелері

Білімі (когнитивті сфера)	Дағдылары (психомоторлы сфера)	Тұлғалық и кәсіптік компетенциялар (қатынас))
<p>Денсаулық сақтау туралы заңнаманың және денсаулық сақтау органдары мен мекемелерінің қызметін айқындайтын директивалық құжаттардың, нормативтік-құқықтық актілердің, әдістемелік ұсынымдар мен әдістемелік нұсқаулықтардың, стандарттардың, суицидтік мінез-құлық кезінде көмекті айқындайтын клиникалық нұсқаулықтардың (клиникалық хаттамалардың) негіздерін біледі.</p> <p>Психикалық белсенділіктің қалыпты және патологиялық физиологиясының негізгі мәселелерін біледі.</p> <p>Ересектердегі аурулар мен психикалық және мінез-құлық бұзылыстарының этиологиясын, патогенезін, клиникалық белгілерін біледі. Психика мен мінез-құлық бұзылыстарын емдеудегі фармакотерапия принциптерін біледі (ересектер мен балаларда).</p> <p>Әлеуметтік гигиена принциптерін, денсаулық пен аурудың биоәлеуметтік</p>	<p>Суицидтік мінез-құлық бар пациенттерді (клиникалық психопатологиялық және психологиялық әдістермен) тексеруді жүргізеді.</p> <p>Суицидтік мінез-құлық бар науқасты емдеудің оңтайлы әдістері мен әдістерін таңдай алады. Суицидтік мінез-құлық туралы ақпарат ала алады.</p> <p>Арнайы зерттеу әдістерінің (психологиялық, зертханалық, рентгенологиялық және басқа зерттеу әдістері) қажеттілігін анықтай алады.</p> <p>Науқастың себебін, жағдайының ауырлығын бағалай алады және кешенді емдеуді таңдауды негіздей алады.</p> <p>Терапевтік және ұйымдастырушылық іс-шаралардың (стационарлық, амбулаториялық емдеу, Консультациялық қабылдау) көлемі мен реттілігін анықтай алады.</p> <p>Суицидтік мінез-құлықпен ауыратын науқастарды басқару схемасын, жоспарын және тактикасын таңдай және негіздей алады.</p> <p>Этиотропты, патогенетикалық, жалпы</p>	<p>Пациентпен, оның туыстарымен, әріптестерімен және басқа да қызметкерлермен барынша сенімді қарым-қатынас орната алады.</p> <p>Кәсіби, жеке және корпоративтік байланыстарды орнатуда білімді қолданады.</p> <p>Деонтология және бағыну ережелерін сақтай отырып, студенттермен, оқытушылармен, пациенттермен қарым-қатынас жасаудың кәсіби дағдыларын жетілдіруге тырысады.</p>

<p>аспектілерін біледі; суицидтік мінез-құлықпен ауыратын науқастармен жұмыс істеу кезінде медициналық этика және деонтология негіздері. Суицидтік мінез-құлықтың этиологиясының, эпидемиологиясының және патогенезінің негіздерін біледі. Суицидтік мінез-құлық бар пациенттерді тексерудің заманауи әдістерін біледі (клиникалық психопатологиялық, психологиялық, аспаптық-зертханалық. Психикалық бұзылулар мен соматикалық аурулардағы суицидтік мінез-құлықты диагностикалаудың негізгі принциптерін біледі. Суицидтік мінез-құлық терапиясының негіздерін, соның ішінде психотерапиялық әсерді және әлеуметтік көмекті біледі. Суицидтік мінез-құлықпен ауыратын науқастардың алдын-алу және оңалтудың заманауи ережелерін біледі.</p>	<p>күшейтетін, симптоматикалық препараттарды тағайындауға көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштерді бағалай алады Суицидтік мінез-құлықтың алдын алу және оңалту бойынша ұсыныстар бере алады. Өзіне-өзі қол жұмсау үрдісі бар пациенттердің психикасы мен мінез-құلقىның бұзылуына мамандандырылған медициналық көмек көрсете алады.</p>	
---	---	--

12. Пререквизиттері: Ішкі аурулар, балалар аурулары, психиатрия және наркология, клиникалық фармакология, стационарлық неврология, стационарлық балалар неврологиясы, хирургиялық аурулар, медициналық психология, психотерапия, қарым-қатынас дағдылары, дәлелді медицина негіздері.

13. Постреквизиттері: психиатрия, психотерапия, реабилитация, медициналық психология,

14. Әдебиеттері: негізгі және қосымша

Негізгі:

1. Зилбург, Хендрик, Аллен: Антология суицидологии. Основные статьи зарубежных ученых. 1912-1993. Издательство: Когито-Центр, 2018 г.
2. Старшенбаум, Г. В. Суицидология и кризисная психотерапия : монография / Г. В. Старшенбаум. - Москва : Когито-Центр, 2018. - 376 с. - (Клиническая психология).
3. Старшенбаум Г.: Аддиктология. Учебное пособие. Издательство: Питер, 2017 г. Серия: Учебное пособие. Жанр: Классическая и профессиональная психология и др.

Дополнительная литература

1. Беличева, С.А. Основы превентивной психологии. / С.А. Беличева -- М., 1993. - 133 с.

2. Блейхер, В.М. Практическая патопсихология. / В.М. Блейхер, И.В. Крук, С.Н. Боков - Ростов-н/Д.: "Феникс", 1996. - 489 с
3. Тихонова, М.Г. Профилактика суицидального поведения. / М.Г. Тихонова. - М.: Академия, 1998. - 176 с. 6.2.
4. Бойко, И.Б. Введение в суицидологию. Потенциарный аспект. / И.Б. Бойко - Рязань, 1995
5. Бойко, И.Б. Самоубийство и его предупреждение. / И.Б. Бойко. - Рязань, 1997.
6. Волкова, А.Н. Психолого-педагогическая поддержка детей - суицидентов. / А.Н. Волкова // Психосоциальная и коррекционно - реабилитационная работа.- 1998. - № 2. - С. 43 -45.
7. Вроно, Е.М. Особенности суицидального поведения детей и подростков с различными типами депрессий. / Е.М. Вроно - М., 1984. - 189 с. 14
8. Куимова, О.М Суицидальное поведение и его мотивы. / О.М. Куимова. - М.: Медицина, 1995. - 167 с. 9. Кучер, А.А. Выявление суицидального риска у детей и подростков / А.А. Кучер, В.П. Ко стюкевич // Вестник психосоциальной и коррекционно-реабилитационной работы № 3 - М., 2001. - С. 45 -47.
10. Лазарашвили, И.С. Повторное суицидальное поведение у подростка. / И.С. Лазарашвили. - М.: Медицина, 1986. - 87 с.
11. Личко, А.Е. Типы акцентуации характера и психопатий у подростков. / А.Е. Личко - М.,1999. - 413 с.
12. Патохарактерологические исследования подростков / Под ред. А.Е. Личко, П.Я. Иванова. Л.,1981. - 456 с.

Каталог элективных дисциплин на 2024-2025 учебный год

8. Кафедра неврологии, психиатрии, реабилитологии и нейрохирургии

9. Резидентура

10. Образовательная программа: «Психиатрия (взрослая, детская)»

11. 2 курс

12. Дисциплина: «Сексопатология»

13. Количество кредитов: 4 кредита

14. Цель дисциплины: подготовка квалифицированного врача-ординатора по специальности «Психиатрия», обладающего системой общекультурных и профессиональных компетенций в сексологии и основах сексопатологии.

15. Содержание дисциплины: Принципы организации, правовые основы сексопатологической помощи населению РК. Вопросы нормальной и патологической психофизиологии половой функции человека. Этиология и патогенез половых расстройств, клинические симптомы и синдромы, методы лечения расстройств на основе доказательной медицины. Вопросы судебно-медицинской экспертизы половых нарушений.

16. Задачи:

- Сформировать у резидентов необходимый уровень медицинских знаний в сексологии и сексопатологии, формирующих профессиональные компетенции врача-психиатра, способного успешно решать свои профессиональные задачи;
- сформировать и совершенствовать профессиональную подготовку врача-психиатра, обладающего клиническим мышлением, хорошо ориентирующегося в основах сексологии и сексопатологии;
- подготовить врача-психиатра готового к самостоятельной профессиональной лечебно-диагностической деятельности, оказанию в полном объеме медицинской помощи, включая воздействия с учетом знаний по сексологии и сексопатологии, направленных на сохранение жизни и здоровья во все возрастные периоды жизни пациентов;
- сформировать и совершенствовать систему общих и специальных знаний, умений, позволяющих врачу-психиатру свободно ориентироваться в вопросах сексологии и сексопатологии;
- диагностика заболеваний и патологических состояний пациентов на основе владения пропедевтическими, лабораторными, инструментальными и иными методами исследования. б. Оказание специализированной медицинской помощи.

10. Обоснование выбора дисциплины:

Сексопатология (секс + греч. pathos — чувство, переживание, страдание, болезнь + logos — учение, наука) — это область клинической медицины, изучающая половые расстройства и разрабатывающая методы их диагностики, лечения и профилактики.

Сексопатология изучает как закономерности соотношения и дифференциации полов, анатомио-физиологические основы половой сферы и сексуальности,

соотношение нормы и патологии полового влечения, отправление и взаимоудовлетворение сексуальной потребности, так и конкретные заболевания, сопровождающиеся нарушениями сексуальной функции, диагностические и лечебно-реабилитационные приёмы с учётом специфических психосексуальных особенностей личности пациента.

Сексуальные расстройства чрезвычайно разнообразны по своим проявлениям и причинам возникновения. Помимо первичных расстройств сексуальных функций, эти нарушения нередко являются одним из проявлений широкого круга заболеваний – урологических, эндокринных, неврологических или психических.

Сексуальные нарушения – типичное проявление депрессивных состояний. Сексуальные расстройства при депрессиях характеризуются снижением полового влечения и потенции, урежением половых актов, потерей оргазма. Сам половой акт нередко сопровождается неприятной эмоциональной окраской и усугубляет депрессивные переживания. Нарушения сексуальных функций при депрессиях полностью обратимы и при правильном лечении они обычно восстанавливаются параллельно улучшению состояния.

При маниакальных состояниях, характеризующихся в противоположность депрессиям, повышенным настроением, наблюдается повышение полового влечения, которое нередко сопровождается нелепыми сексуальными действиями. Повышенная сексуальность у больных маниями приводит, например, к случайным половым связям, желанию обнажаться в присутствии посторонних людей, открыто мастурбировать. Больные маниями, как правило, не критичны к своему состоянию и обращаются к врачу лишь по настоянию родственников.

При шизофрении сексуальные расстройства весьма разнообразны и зависят от особенностей проявлений заболевания. Может быть как снижение полового влечения и половая слабость, так и повышенное половое влечение нередко с импульсивными действиями сексуального характера. Сексуальные переживания у больных шизофренией часто являются одной из тем бреда и определяют нарушения поведения. Больные шизофренией обычно скрывают переживания сексуального характера от окружающих и могут поделиться ими лишь в доверительной беседе с врачом.

Сексуальные нарушения характерны и для невротических расстройств. При этом сексуальные расстройства нередко выступают в качестве фактора, способствующего формированию невроза, а нарастающие невротические нарушения усугубляют патологию сексуальных функций.

Лечение сексуальных расстройств у больных – задача непростая и требует совместных действий психиатра, сексопатолога и психотерапевта.

11. Результаты обучения

Знания (когнитивная сфера)	Умения и навыки (психомоторная сфера)	Личностные и профессиональные компетенции (отношения)
Знает нормативно-правовые документы, регулирующие деятельность врача-сексолога; Знает современную классификацию и дифференциальную диагностику основных заболеваний в сексопатологии;	Умеет провести сексологическое обследование пациента; Умеет осуществлять профилактику нарушений сексуальной функции; Умеет диагностировать основные сексологические расстройства; Умеет проводить психокоррекцию и	Умеет установить эмпатический контакт с больным сексологического профиля; его родственниками, коллегами, и другими работниками. Применяет знания в установлении профессиональных,

<p>Знает методы диагностики и обследования пациентов с сексуальной дисфункцией; – психосоциальные аспекты сексуальности; Знает нарушения полоролевого поведения; первичные нарушения сексуальной функции; сексуальные дисфункции, обусловленные психическими расстройствами; сексуальные дисфункции, обусловленные соматическими заболеваниями; психологические и морально-этические проблемы медико-сексологического консультирования; Знает современные методы терапии, психокоррекции и психотерапии.</p>	<p>психотерапию сексуальных нарушений; Умеет осуществлять медикаментозное лечение нарушений сексуальной функции; Умеет использовать при лечении сексологических пациентов нелекарственные методы терапии</p>	<p>личностных и корпоративных контактов. Стремится совершенствовать профессиональные навыки общения со студентами, преподавателями, пациентами, соблюдая принципы деонтологии и субординации.</p>
--	--	---

12. Пререквизиты: нормальная анатомия, пат.анатомия, нормальная физиология, пат.физиология, психология, коммуникативные навыки.

13. Постреквизиты: психиатрия, психотерапия, реабилитация, урология, гинекология, эндокринология.

14. Литература

Основная :

6. Психиатрия: национальное руководство / Рос. о-во психиатров/ под ред. Т. Б. Дмитриева [и др.] М.: "ГЭОТАР-Медиа", 2014. - 1000 с. + эл. опт. диск (CD-ROM) : ил.
7. 2. Сексология. Сексопатология. Основные вопросы реабилитации: руководство/ Житловский В.Е. М. : Литтерра, 2007.
8. Психиатрия и медицинская психология: учебник/ Н.Н. Иванец, Ю.Г. Тюльпин, М.А. Кинкулькина - М.: "ГЭОТАР-Медиа", 2014. - 896 с
9. Психотерапия семейно-сексуальных дисгармоний/ Кратохвил С. - М.: Медицина, 1991 3. Сексопатология/ Васильченко Г.С. - М.: Медицина, 1990
10. Нейронауки. Курс лекций по невропатологии, нейропсихологии, психопатологии, сексологии/ Николаенко Н.Н. - Ростов н/Д. : "Феникс", 2013.

Дополнительная:

9. Токарь О. В. Основы сексологии [Электронный ресурс] / О. В. Токарь. – 2-е изд. – Москва: ФЛИНТА, 2014. - URL : <http://marc.rsmu.ru:8020/marcweb2/Default.asp>.
10. Психиатрия : учеб. для студентов мед. вузов / М. В. Коркина, Н. Д. Лакошина, А. Е. Личко, И. И.

- Сергеев. - 4-е изд. - Москва : МЕДпресс-информ, 2008. - 566 с.
11. Обухов, С. Г. Психиатрия : учеб. пособие / С. Г. Обухов ; под ред. Ю. А. Александровского. - М. : ГЭОТАР-Медиа, 2007. - 346 с.
  12. Хритинин, Д. Ф. Лекции по психиатрии [Текст] : [учеб. пособие для мед. вузов]. - Москва : Медицина, 2011. - 159 с.
  13. Цыганков, Б. Д. Психиатрия [Текст] : учеб. для вузов / Б. Д. Цыганков, С. А. Овсянников. - 2-е изд., перераб. и доп. - М. : ГЭОТАР-Медиа, 2009. - 381 с.
  14. Цыганков, Б. Д. Психиатрия [Электронный ресурс] : [учеб. для высш. проф. образования] / Б. Д. Цыганков, С. А. Овсянников. – Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2012. – 496 с.
  15. Николаенко, Н. Н. Нейронауки [Электронный ресурс] : курс лекций по невропатологии, нейропсихологии, психопатологии, сексологии / Н. Н. Николаенко. – Ростов-н/Д : Феникс, 2013. – 288 с.
  16. Урология [Электронный ресурс] : [учеб. для высш. проф. Образования] / [Н. А. Лопаткин, А. А. Камалов, О. И. Аполихин и др.] ; под ред. Н. А. Лопаткина. – 7-е изд., перераб. и доп. – Москва : ГЭОТАР-Медиа, 2012. – 860 с. : ил..

11. Кафедра неврологии, психиатрии, реабилитологии и нейрохирургии

12. Резидентура

13. Образовательная программа: «Психиатрия (взрослая, детская)»

14. 2 курс

15. Дисциплина : «Суицидология»

16. Количество кредитов: 4 кредита

17. Цель дисциплины: подготовка врачей по специальности врач-психиатр и выработка навыков выявления и квалификации психодинамических феноменов у пациентов с психической и соматической патологией, освоение навыков проведения первичного психодинамического интервью для оценки уровня развития психических структур и выявления базового конфликта.

18. Содержание дисциплины: Социальные и психологические причины суицидального поведения. Особенности поведения суицидентов. Факторы суицидального риска. Индивидуально-психологические особенности, предрасполагающие к суицидальному поведению. Клиническая характеристика психических расстройств у больных с суицидальным поведением. Факторы риска суицидального поведения при соматических заболеваниях. Возрастные особенности суицидального поведения. Психотерапия и психокоррекция в суицидологии. Принципы кризисной помощи суицидентам и членам их семей.

19. Задачи:

- закрепить навыки основных медицинских лечебно-диагностических и профилактических мероприятий для оказания квалифицированной врачебной медицинской помощи пациентам с суицидальным поведением;
- совершенствовать знания резидентов в интерпретации современных и лабораторно-инструментальных методов исследования пациентов с суицидальным поведением;
- развить навыки по интеграции знаний и умений для обеспечения индивидуального подхода при лечении конкретного больного; научить принимать профессиональные решения на основе анализа рациональности терапии и принципах доказательной медицины;
- совершенствовать знания принципов и методов формирования здорового образа жизни человека и семьи.

10. Обоснование выбора дисциплины:

По оценкам ВОЗ, в мире ежегодно погибают от самоубийств около 1 млн человек, суицидальные попытки совершают от 10 до 20 млн человек. За последние 60 лет частота суицидов в мире увеличилась на 60%. Прогноз ВОЗ: в ближайшие годы частота самоубийств не только не снизится, но и существенно возрастет (особенно среди молодежи). Самоубийств совершается в 2 раза больше, чем убийств, от них гибнет больше людей, чем во всех вместе взятых вооруженных конфликтах.

По данным ряда авторов, самоубийство относит ся к крайней степени дезадаптации человека. Являясь личной трагедией суицидента, сам факт суицида в семье негативно влияет на ближайшее окружение, родственников погибшего, а также имеет глубокие социальные и экономические последствия. Это определяет важность разработки комплекса психопрофилактических мероприятий на всех уровнях, что невозможно без глубокого анализа различных аспектов суицидального поведения. Официальная статистика ограничена показателями распространённости этого явления в популяции и половозрастным составом. Информация для общества в основном преподносится средствами массовой информации и имеет обычно событийный характер, нередко формируя искажённые представления о проблеме даже у специалистов в области психического здоровья.

Изучая дисциплину «Суицидология», резидент приобретает представление о социальных и психологических причинах суицидального поведения, особенностях поведения суицидентов. Уделено большое внимание методам предупреждения, первичной и вторичной профилактики суицидов, ранней и поздней реабилитации суицидентов и членов их семей, тактических и терапевтических ошибок, допускаемых в стационарах, амбулаторных условиях.

11. Результаты обучения

Знания (когнитивная сфера)	Умения и навыки (психомоторная сфера)	Личностные и профессиональные компетенции (отношения)
Знает основы законодательства о здравоохранении и директивных документов, определяющих деятельность органов и учреждений здравоохранения, нормативно-правовых актов, методических рекомендаций и методических указаний, стандартов, клинических руководств (клинических протоколов), определяющих помощь при суицидальном поведении. Знает основные вопросы нормальной и патологической физиологии психической деятельности.	Умеет проводить обследование пациентов с суицидальным поведением (клинико психопатологическим и психологическим методами). Умеет выбрать оптимальные методы и способы лечения пациента с суицидальным поведением. Умеет получить информацию о суицидальном поведении. Умеет определить необходимость специальных методов исследования (психологических, лабораторных, рентгенологических и	Умеет устанавливать максимально доверительные отношения с пациентом, его родственниками, коллегами, и другими работниками. Применяет знания в установлении профессиональных, личностных и корпоративных контактов. Стремится совершенствовать профессиональные навыки общения со студентами, преподавателями, пациентами, соблюдая правила деонтологии и субординации.

<p>Знает этиологию, патогенез, клинические симптомы заболеваний и расстройств психики и поведения у взрослых.</p> <p>Знает принципы фармакотерапии при лечении расстройств психики и поведения (у взрослых и детей).</p> <p>Знает принципы социальной гигиены, биосоциальных аспектов здоровья и болезни; основы медицинской этики и деонтологии при работе с пациентами с суицидальным поведением.</p> <p>Знает основы этиологии, эпидемиологии и патогенеза суицидального поведения.</p> <p>Знает современные методы обследования пациентов с суицидальным поведением (клинико психопатологический, психологический, инструментально-лабораторный).</p> <p>Знает основные принципы диагностики суицидального поведения при психических расстройствах и соматических болезнях.</p> <p>Знает основы терапии суицидального поведения, в том числе психотерапевтическое воздействие и социальной помощи.</p> <p>Знает современные положения профилактики и реабилитации пациентов с суицидальным поведением.</p>	<p>других методов исследования).</p> <p>Умеет оценить причину, тяжесть состояния больного и обосновать выбор комплексного лечения.</p> <p>Умеет определить объем и последовательность терапевтических и организационных мероприятий (стационарирование, амбулаторное лечение, консультативный прием).</p> <p>Умеет выбрать и обосновать схему, план и тактику ведения больных с суицидальным поведением.</p> <p>Умеет оценить показания и противопоказания к назначению этиотропных, патогенетических, общеукрепляющих, симптоматических средств</p> <p>Умеет дать рекомендации по профилактике и реабилитации суицидального поведения.</p> <p>Умеет оказывать специализированную медицинскую помощь при расстройствах психики и поведения пациентов с суицидальными тенденциями.</p>	
---	---	--

12. Пререквизиты: Внутренние болезни, детские болезни, психиатрия и наркология, клиническая фармакология, стационарная неврология, стационарная детская неврология, хирургические болезни, медицинская психология, психотерапия, коммуникативные навыки, основы доказательной медицины.

13. Постреквизиты: психиатрия, психотерапия, реабилитация, медицинская психология,

14. Литература: основная и дополнительная

Основная:

1. Зилбург, Хендрик, Аллен: Антология суицидологии. Основные статьи зарубежных ученых. 1912-1993. Издательство: Когито-Центр, 2018 г.
2. Старшенбаум, Г. В. Суицидология и кризисная психотерапия : монография / Г. В. Старшенбаум. - Москва : Когито-Центр, 2018. - 376 с. - (Клиническая психология).
3. Старшенбаум Г.: Аддиктология. Учебное пособие. Издательство: Питер, 2017 г. Серия: Учебное пособие. Жанр: Классическая и профессиональная психология и др.

Дополнительная литература

1. Беличева, С.А. Основы превентивной психологии. / С.А. Беличева -- М., 1993. - 133 с.
2. Блейхер, В.М. Практическая патопсихология. / В.М. Блейхер, И.В. Крук, С.Н. Боков - Ростов-н/Д.: "Феникс", 1996. - 489 с
3. Тихонова, М.Г. Профилактика суицидального поведения. / М.Г. Тихонова. - М.: Академия, 1998. - 176 с. 6.2.
4. Бойко, И.Б. Введение в суицидологию. Потенциарный аспект. / И.Б. Бойко - Рязань, 1995
5. Бойко, И.Б. Самоубийство и его предупреждение. / И.Б. Бойко. - Рязань, 1997.
6. Волкова, А.Н. Психолого-педагогическая поддержка детей - суицидентов. / А.Н. Волкова // Психосоциальная и коррекционно - реабилитационная работа.- 1998. - № 2. - С. 43 -45.
7. Вроно, Е.М. Особенности суицидального поведения детей и подростков с различными типами депрессий. / Е.М. Вроно - М., 1984. - 189 с. 14
8. Куимова, О.М Суицидальное поведение и его мотивы. / О.М. Куимова. - М.: Медицина, 1995. - 167 с. 9. Кучер, А.А. Выявление суицидального риска у детей и подростков / А.А. Кучер, В.П. Ко стюкевич // Вестник психосоциальной и коррекционно-реабилитационной работы № 3 - М., 2001. - С. 45 -47.
10. Лазарашвили, И.С. Повторное суицидальное поведение у подростка. / И.С. Лазарашвили. - М.: Медицина, 1986. - 87 с.
11. Личко, А.Е. Типы акцентуации характера и психопатий у подростков. / А.Е. Личко - М.,1999. - 413 с.
12. Патохарактерологические исследования подростков / Под ред. А.Е. Личко, П.Я. Иванова. Л.,1981. - 456 с.

Catalog of elective disciplines for 2024-2025 academic year

1. Department of neurology, psychiatry, rehabilitology and neurosurgery

2. **Residencyship**
3. **Curriculum:** «Psychiatry (adult, child)»
4. 2nd course
5. **Discipline:** «Sexopathology»
6. **Credit hours:** 4 credits
7. **Aim of discipline:** training of experienced attending physician on specialty «Psychiatry», possessing the system of common cultural and professional competence in sexology and basics of sexopathology.
8. **Content of discipline:** Principles of organization, legal basis of sexopathological aid to the population of RK. Issues of normal and pathological psychophysiology of human's sexual function. Etiology and pathogenesis of sexual disorder, clinical symptoms and syndromes, methods of treating disorders based on evidentiary medicine. Issues of medicolegal investigation of sexual disorders.
9. **Objectives:**
  - to develop the necessary level of medical knowledge of medical residents in sexology and sexopathology which forms the professional competences of a psychiatrist capable of successfully solving their professional tasks;
  - to develop and to improve the professional training of a psychiatrist having medical judgment and well-versed in the basics of sexology and sexopathology;
  - to train a psychiatrist ready for independent professional therapeutic and diagnostic activity, to provide a full range of medical care, including interventions taking into account the knowledge of sexology and sexopathology, aimed at preserving life and health at all age periods of patients' lives;
  - to develop and to improve the system of general and special knowledge and skills that enable a psychiatrist to be guided freely through the issues of sexology and sexopathology;
  - diagnosis of diseases and pathological conditions of patients on the basis of proficiency in propaedeutic, laboratory, instrumental and other methods of investigation. 6. Rendering of specialised medical care.

10. Rationale for choosing a discipline:

Sexopathology (sex + Greek. pathos — feeling, stress, suffering, illness + logos — teaching, science) — is the field of clinical medicine that studies sexual disorders and develops methods for their diagnosis, treatment and prevention.

Sexopathology studies as the regularities of gender ratio and differentiation, anatomo-physiological bases of the sexual sphere and sexuality, the correlation of normal and pathology of sexual desire, the fulfilment and mutual satisfaction of sexual needs, so the specific diseases accompanied by disorders of sexual function, diagnostic and therapeutic-rehabilitation techniques, taking into account the specific psychosexual characteristics of the patient's personality.

Sexual disorders are extremely diverse in their manifestations and causes. In addition to primary sexual dysfunctions, these disorders are often one of the manifestations of a wide range of diseases - urological, endocrine, neurological, or psychiatric one.

Sexual frustration is a typical manifestation of depressive states. Sexual disorders in depression are characterised by decreased libido and potency, decreased sexual intercourse, loss of orgasm. Sexual intercourse itself is often accompanied by unpleasant emotional coloring and exacerbates depressive experiences. Sexual dysfunctions in depression are fully reversible and with proper treatment they usually recover in parallel with the improvement of the condition.

In manic states, characterized in contrast to depression, elevated mood, there is an increased sex drive, which is often accompanied by ridiculous sexual acts. Increased sexuality in

patients with delusions leads, for example, to casual sexual relations, the desire to be naked in the presence of strangers, openly masturbate. Mania patients are usually uncritical of their condition and consult a doctor only at the insistence of relatives.

In case of schizophrenia, sexual disorders are very diverse and depend on the specific manifestations of the disease. There may be both decreased sex drive and sexual weakness, and increased sex drive often with impulsive acts of a sexual nature. Sexual experiences in schizophrenic patients are often one of the themes of delirium and determine behavioral disorders. Schizophrenic patients usually conceal sexual experiences from others and may only share them in a confidential conversation with a physician.

Sexual frustration is also characteristic of neurotic disorders. In this case, sexual disorders often act as a factor contributing to the formation of neurosis, and increasing neurotic disorders exacerbate the pathology of sexual functions.

Treatment of sexual disorders in patients is not an easy task and requires joint action between psychiatrist, sexopathologist and psychotherapist.

11. Results of training

Knowledge (cognitive sphere)	Skills and abilities (psychomotor sphere)	Personal and professional competences (relations)
<p>Knows normative and legal documents regulating the activity of a sexologist;</p> <p>Knows the modern classification and differential diagnosis of the main diseases in sexopathology;</p> <p>Knows the methods of diagnosis and examination of patients with sexual dysfunction; - psychosocial aspects of sexuality;</p> <p>Knows gender role behavior disorders; primary sexual dysfunctions; sexual dysfunctions due to mental disorders; sexual frustrations due to somatic diseases; psychological and moral and ethical problems of medical-sexological counselling;</p> <p>Knows modern methods of therapy, psychocorrection and psychotherapy.</p>	<p>Able to conduct a sexological examination of a patient;</p> <p>Able to perform prevention of sexual frustration;</p> <p>Able to diagnose major sexological disorders;</p> <p>Able to carry out psychocorrection and psychotherapy of sexual disorders;</p> <p>Able to execute medical treatment of sexual disorders;</p> <p>Able to use non-drug therapies in the treatment of sexological patients</p>	<p>Able to establish empathic contact with a sexological patient; relatives, colleagues, and other staff members.</p> <p>Applies knowledge in establishing professional, personal and corporate contacts.</p> <p>Aims to improve professional skills of communication with students, teachers, patients, observing the principles of deontology and subordination.</p>

12. Prerequisite: general anatomy, pathological anatomy, general physiology, pathological physiology, psychology, communication skills.

13. Post requisite: psychiatry, psychotherapy, rehabilitation, urology, gynaecology, endocrinology.

14. Literature

Basic:

1. Psychiatry: a national guideline / Russian society of psychiatrists/ edited by T. B. Dmitrieva [and others] M.: "GEOTAR-Media", 2014. - 1000 p. + electronic optical disc (CD-ROM) : il.
2. Sexology. Sexopathology. Basic Issues in Rehabilitation: Guide / V.E. Zhitlovskiy. M.: Litera, 2007.
3. Psychiatry and medical psychology: textbook / N.N. Ivanets, Yu.G. Tyulpin, M.A. Kinkulkina - M.: " GEOTAR-Media ", 2014. - 896 c
4. Psychotherapy for marital-sexual disharmony / S. Kratpkhvil. - M.: Medicine, 1991
3. Sexopathology / G.S. Vasilchenko - M.: Medicine, 1990
5. Neurosciences. Course of lectures on neuropathology, neuropsychology, psychopathology, sexology / N.N. Nikolayenko - Rostov-on-Don: "Fenix", 2013.

Supplementary:

1. O.V. Tokar Basics of sexology [Electronic resource] / O.V. Tokar. – 2nd edition – Moscow: FLINTA, 2014. - URL : <http://marc.rsmu.ru:8020/marcweb2/Default.asp>.
2. Psychiatry: textbook for students of medical higher educational establishments / M. V. Korkina, N.D. Lakosina, A. E. Lichko, I.I. Sergeyev – 4th edition - Moscow: MEDpress-inform, 2008. - 566 p.
3. S.G. Obukhov Psychiatry: textbook / S.G. Obukhov; edited by Yu.A. Aleksandrovskiy - M. : GEOTAR-Media, 2007. - 346 c.
4. D.F. Khrinin Lectures on Psychiatry [Text] : [textbook for medical higher educational establishments]. – Moscow: Medicine, 2011. - 159 p.
5. B.D. Tsygankov Psychiatry [Text] : textbook for medical higher educational establishments / B.D. Tsygankov, S.A. Ovsyannikov – 2nd edition revised and supplemented - M. : GEOTAR-Media, 2009. - 381 p.
6. B.D. Tsygankov Psychiatry [Electronic resource] : [textbook for higher professional education] / Б B.D. Tsygankov, S.A. Ovsyannikov. – Moscow: GEOTAR-Media, 2012. – 496 p.
7. N.N. Nikolayenko Neurosciences [Electronic resource] : course of lectures on neuropathology, neuropsychology, psychopathology, sexology. / N.N. Nikolayenko – Rostov-on-Don/D: Fenix, 2013. – 288 p.
8. Urology [Electronic resource] : [textbook for higher professional education] / [N.A. Lopatkina, A. A. Kamalov, O. I. Apolikhin and others] ; edited by N.A. Lopatkina. – 7th edition, revised and supplemented. – Moscow: GEOTAR-Media, 2012. – 860 p : il.

1. **Department of neurology, psychiatry, rehabilitology and neurosurgery**
2. **Residencyship**
3. **Curriculum:** «Psychiatry (adult, child)»
4. 2nd course
5. **Discipline:** **«Suicidology»**
6. **Credit hours:** 4 credits

- 7. Aim of discipline:** training doctors in the specialty of psychiatrist and development of skills in identifying and qualifying psychodynamic phenomena in patients with psychiatric and somatic pathology, mastering the skills of primary psychodynamic interviewing to assess the level of development of psychic structures and to identify the underlying conflict.
- 8. Content of discipline:** Social and psychological causes of suicidal behaviour. Features of suicidal behaviour. Factors of suicidal risk. Individual-psychological features predisposing to suicidal behaviour. Clinical characteristics of mental disorders in patients with suicidal behaviour. Risk factors of suicidal behaviour in somatic diseases. Age peculiarities of suicidal behaviour. Psychotherapy and psychocorrection in suicidology. Principles of crisis assistance to suicides and their family members.

9. Objectives:

- reinforce skills in basic medical treatment, diagnosis and preventive measures to provide qualified medical care to patients with suicidal behavior;
- improve residents' knowledge in interpreting modern and laboratory-instrumental methods of investigation of patients with suicidal behavior;
- develop skills to integrate knowledge and skills to ensure an individualized approach in the treatment of a specific patient; to teach how to make professional decisions based on the analysis of rationality of therapy and principles of evidence-based medicine;
- improve knowledge of principles and methods of forming a healthy lifestyle for individuals and families.

10. Rationale for choosing a discipline:

According to estimation of WHO, about 1 million people die by suicide each year in the world, and 10 to 20 million people make suicide attempts. Over the last 60 years, the frequency of suicides in the world has increased by 60%. WHO forecast: in the coming years the frequency of suicides not only will not decrease, but also will increase significantly (especially among young people). There are twice as many suicides as murders, and more people die from suicide than in all armed conflicts combined.

Due to a number of authors, suicide belongs to the extreme degree of human maladaptation. Being a personal tragedy of the suicide victim, the very fact of suicide in the family negatively affects the immediate environment, relatives of the deceased, and also has profound social and economic consequences. It determines the importance of developing a set of psychoprophylactic measures at all levels, which is impossible without an in-depth analysis of various aspects of suicidal behavior. Official statistics are limited to the prevalence of this phenomenon in the population and the sex and age composition. Information for society is mainly presented by the mass media and is usually of an event-based nature, often forming distorted ideas about the problem even among mental health professionals.

By studying the discipline "Suicidology", the resident acquires an understanding of social and psychological causes of suicidal behavior, peculiarities of suicidal behavior. Much attention is paid to the methods of prevention, primary and secondary prevention of suicides, early and late rehabilitation of suiciders and their families, tactical and therapeutic errors made in inpatient and outpatient settings.

11. Results of training

Knowledge (cognitive sphere)	Skills and abilities (psychomotor sphere)	Personal and professional competences (relations)
<p>Knows the basics of health care legislation and policy documents defining the activities of health care bodies and institutions, regulatory and legal acts, methodological recommendations and guidelines, standards, clinical guidelines (clinical protocols) defining care in suicidal behavior.</p> <p>Knows the main issues of normal and pathological physiology of mental activity.</p> <p>Knows the etiology, pathogenesis, clinical symptoms of diseases and disorders of mental health and behavior in adults.</p> <p>Knows the principles of pharmacotherapy in the treatment of mental and behavioral disorders (adults and children).</p> <p>Knows principles of social hygiene, biosocial aspects of health and illness; basics of medical ethics and deontology when working with patients with suicidal behavior.</p> <p>Knows the basics of etiology, epidemiology and pathogenesis of suicidal behavior.</p> <p>Knows modern methods of examination of patients with suicidal behavior (clinical-psychopathological, psychological, instrumental-laboratory).</p> <p>Knows the basic principles of diagnosing suicidal behavior in mental disorders and somatic diseases.</p> <p>Knows the basics of suicidal behavior therapy, including psychotherapeutic interventions and social assistance.</p>	<p>Able to examine patients with suicidal behavior (clinical-psychopathological and psychological methods).</p> <p>Able to choose the best methods and ways to treat a patient with suicidal behavior.</p> <p>Able to obtain information about suicidal behavior.</p> <p>Able to determine the need for special research methods (psychological, laboratory, radiological and other research methods).</p> <p>Able to assess the cause and severity of the patient's condition and justify the choice of complex treatment.</p> <p>Able to determine the scope and sequence of therapeutic and organizational measures (hospitalization, outpatient treatment, consultative appointments).</p> <p>Able to select and justify the scheme, plan and tactics of management of patients with suicidal behavior.</p> <p>Able to assess indications and contraindications to the prescription of etiotropic, pathogenetic, general tonic, symptomatic remedies</p> <p>Able to make recommendations for the prevention and rehabilitation of suicidal behavior.</p> <p>Able to provide specialized medical care for mental and behavioral disorders in patients with suicidal tendencies.</p>	<p>Able to establish the most trusting relationship with the patient, relatives, colleagues and other employees.</p> <p>Applies knowledge in establishing professional, personal and corporate contacts.</p> <p>Aims to improve professional skills of communication with students, teachers, patients, observing the rules of deontology and subordination.</p>

Knows modern provisions of prevention and rehabilitation of patients with suicidal behavior.		
--	--	--

12. Prerequisite: Internal diseases, paediatric diseases, psychiatry and addiction medicine, clinical pharmacology, inpatient neurology, inpatient paediatric neurology, surgical diseases, medical psychology, psychotherapy, communication skills, fundamentals of evidence-based medicine.

13. Post requisite: psychiatry, psychotherapy, rehabilitation, medical psychology,

14. Literature: basic and supplementary

Basic:

1. Zilburg, Khendrick, Allen: Anthology of Suicidology. Main articles by foreign scientists. 1912-1993. Publishing house: Kogito center, 2018 г.
2. G.V. Starshenbaum. Suicidology and crisis psychotherapy : a monograph / G.V. Starshenbaum. - Moscow: Kogito-center, 2018. - 376 p. - (Clinical psychology).
3. G.V. Starshenbaum.: Addictology. Textbook. Publisher: Peter, 2017. Series: Textbook. Genre: Classical and professional psychology and others.

Supplementary literature

1. S.A. Belicheva. Fundamentals of preventive psychology. / S.A. Belicheva -- M., 1993. - 133 p.
2. V.M. Bleikher. Practical Pathopsychology. / V.M. Bleikher, I.V. Kruk, S.N. Bokov – Rostov-on-Don/D.: "Fenix", 1996. - 489 p
3. M.G. Tikhonova. Prevention of suicidal behavior. / M.G. Tikhonova. - M.: Academy, 1998. - 176 p. 6.2.
4. I.B. Boiko, Introduction to suicidology. The potential aspect. / I.B. Boiko - Ryazan, 1995
5. I.B. Boiko. Suicide and its prevention. / I.B. Boiko. - Ryazan, 1997.
6. A.N. Volkova, Psychological and pedagogical support for suicidal children. / A.N. Volkova // Psychosocial and correctional rehabilitation work.- 1998. - № 2. - P. 43 -45.
7. E.M. Vrono Features of suicidal behavior of children and adolescents with different types of depression. / E.M. Vrono - M., 1984. - 189 p. 14
8. O.M. Kuimova Suicidal behavior and its motives. / O.M. Kuimova. - M.: Medicine, 1995. - 167 p.
9. A.A. Kucher. Identifying suicide risk in children and adolescents / A A.A. Kucher, V.P. Kostyukevich // Bulletin of psychosocial and correction-rehabilitation work № 3 - M., 2001. - P. 45 -47.
10. I.S. Lazarashvili. Recurrent suicidal behaviour in adolescents. / I.S. Lazarashvili. - M.: Medicine, 1986. - 87 p.
11. A.E. Lichko. Types of character accentuation and psychopathy in adolescents. / A.E. Lichko - M.,1999. - 413 p.
12. Pathocharacterological studies of adolescents / Edited by A.E. Lichko, P.Ya. Ivanova. L,1981. - 456 p.

